

Styrmedel för naturvården i skogsbruket

Lagstiftningen reglerar användningen av skog. Att vidta åtgärder som hotar naturtillståndet för vattenfåran för en rännil är till exempel förbjudet enligt vattenlagen. Skogslagens § 10 begränsar i sin tur vilka åtgärder som är möjliga att utföra i rännilens närmiljö. Bild: © Jukka Ruutiainen.

Kuvas

De krav och anvisningar som berör naturvården i skogsbruket baserar sig på förpliktigande lagstiftning (bl.a. skogslagen, naturvårdslagen, vattenlagen), olika politiska program som styr verksamheten (t.ex. Finlands nationella skogsstrategi 2035, regionala skogsprogram, regionala åtgärdsprogram för vattenvård), de krav som ingår i de för markägarna frivilliga skogscertifieringssystemen (PEFC och FSC). Dessutom kan markägarna ge anvisningar för att verkställa sina egna mål och värderingar rörande skogsbruket.

Bakgrund till naturvårdsrekommendationerna för skogsbruket

Skogsvårdsrekommendationernas roll är att beskriva beprövade skogsvårdsmetoder, så att skogsägarna kan välja metoder som stöder de mål de satt för sitt skogsbruk. I rekommendationerna beskrivs också metoder för situationer där skogsägaren vill prioritera och utöka naturvården, eller satsa på nyttigheter som är relaterade till landskapsbilden, viltet eller rekreationen.

Då man utför en skogsvårdsåtgärd har både den som planerar och den som utför arbetet ansvar för att anvisningarna följs. Det bör vara en självklarhet att gällande lagstiftning alltid ska följas, men om skogen är certifierad, måste man också känna till vilka krav som ställs. Utöver detta kan skogsägaren ha egna mål som det är skäl att diskutera redan när man kommer överens om att arbetet ska utföras.

Lagstiftningen fastslår en miniminivå för naturvården i skogsbruket.

Skogslagstiftningen är vårt starkaste styrmedel för att trygga skogsbrukets hållbarhet. I lagstiftningen sätts miniminivån för naturvården i ekonomiskogarna. Av de lagar som styr naturvården inom skogsbruket är skogslagen, naturvårdslagen och vattenlagen de viktigaste. De centrala målen med dessa lagar är att trygga skogarnas mångfald och naturvärden samt att hålla våra vattendrag rena.

Skogs- och naturvårdslagstiftningen ger skogsägarna frihet under ansvar att sköta sina skogar. De naturvårdskrav som ställs i lagstiftningen berör i första hand tryggheten av särskilt viktiga naturobjekt, bevarande av hotade arters livsmiljöer och upprätthållande av skogarnas produktionsförmåga och hälsa.

Lagstiftningen ger ramar och krav för ekonomiskogsbruket på bland annat följande sätt:

- skyldighet att anmäla om avverkningar – anmälan om användning av skog
- skyldighet att anlägga ett nytt skogsbestånd efter förnyelseavverkning
- krav på minimitäthet i trädbeståndet efter beståndsvårdande avverkningar
- bevarande av de särskilt viktiga livsmiljöer som nämns i skogslagen och bevarande av de naturtyper som nämns i skogslagen
- tryggnad av de naturtyper som är skyddade eller strikt skyddade naturtyper som nämns i naturvårdslagen
- tryggnad av fortplantningsplatser och rastplatser för de djurarter som nämns i bilaga IV till Europeiska unionens naturvårdsdirektiv
- tryggnad av boträden för stora rovfåglar
- bevarande av fasta fornminnen
- bekämpning av skogsskador
- bevarande av det naturliga tillståndet hos de vattennaturtyper som omnämns i vattenlagen
- bevarande av grundvattnens goda kvalitet.

Mer information om den lagstiftning som reglerar skogsbruket finns bl.a. på [Jord- och skogsbruksministeriets hemsida](#) och [den elektroniska författningssamlingen Finlex](#).

Olika kravnivåer för naturvården. Skogscertifieringen är frivillig för skogsägaren och kravnivån beror av vilket certifieringssystem som man valt. Om skogsägaren vill påverka de naturvårdsåtgärder som utförs i den egna skogen är det bra att veta vilka av naturvårdens krav som baserar sig på frivillighet och vilka på lagstiftning.

Skogscertifieringen ökar naturvården i ekonomiskogarna

I Finland finns två frivilliga internationella skogscertifieringssystem för skogsägare och aktörer inom skogsbruk: PEFC och FSC. Certifieringssystemen innehåller kriterier (krav) beträffande naturvård som överstiger den miniminivå som satts i lagstiftningen. De skogsägare och aktörer som har ett certifikat har förbundit sig att se till att certifieringskriterierna följs. Exempel på sådana kriterier är kravet att spara naturvårdsträd och död ved samt skyddszoner invid vattendrag.

Skogscertifieringssystemet har som mål att ge garantier för att skogar sköts ansvarsfullt och hållbart och enligt kriterier som fastställts på förhand. Detta innebär att skogsbruket bör bedrivas på ett sådant sätt att det uppfyller kraven på en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar skogsvård.

Skogscertifieringen är avsedd att främja marknaden för träbaserade produkter som producerats på ett hållbart sätt och att upplysa konsumenterna om virkets ursprung och att såväl skogsägare som hela virkesanskaffnings- och förädlingskedjan utgörs av ansvarsfulla aktörer.

För att ett certifikat ska kunna beviljas ska en oberoende tredje part, en revisor, granska och säkerställa att skogsvården och virkets spårbarhet följer de internationellt fastställda krav som finns i certifieringsstandarden.

Som skogsägare kan man certifiera sin skog genom att skaffa ett eget certifikat för den egna skogen eller genom att ansluta skogen till ett gruppcertifikat. Egna certifikat är på grund av kostnaderna närmast lämpliga för skogsägare med större arealer skog.

Mer information om PEFC- och FSC-certifieringssystemen och hur man kan ansluta sig:

- [PEFC Finland](#)
- [Föreningen för Hållbart Skogsbruk rf](#) (PEFC)
- [FSC Finland](#)

Åtgärder och begränsningar som skogsägaren själv beslutat om

Enskilda skogsägare kan välja att prioritera naturvårdsåtgärder ännu mer än vad lagstiftning och certifieringen kräver. Den självverksamma skogsägaren hittar metodbeskrivningar för detta i till exempel dessa rekommendationer för skogsvård. Om skogsägaren känner till vilka olika naturvårdsåtgärder som är tillgängliga, kan han eller hon också framställa önskemål vid förhandlingar med tjänsteleverantören.

Då man avtalar om skogsvårdsarbeten och virkesförsäljning rekommenderas att anteckna också skogsägarens specialönskemål. Aktören bör se till att de här önskemålen också förmedlas vidare till den som utför arbetet, t.ex. i form av tilläggsinformation i en arbetskarta. Det är viktigt att kontrollera att skogsägarens önskemål också förmedlas vidare i samband t.ex. då arbetsskiftet byter och en ny maskinförare tar över.

Ett bra sätt att reda ut vilka skogsägarens önskemål är, är att använda [checklistan för naturvård](#) och dess [ifyllnadsanvisningar](#). Checklistan är till för att hjälpa skogsägaren i samband med planeringen av avverknings- och skötselarbeten och vid diskussioner med olika aktörer. Hur de olika naturvårdsåtgärder som beskrivs i skogsvårdsrekommendationerna förverkligas i praktiken är beroende av skogsägarens målsättningar och vilka möjligheterna är att i praktiken utföra olika naturvårdsåtgärder.

Toteutus

Lain vaatimukset luontokohteiden turvaamisessa

Metsälaki (1093/1996) 10 § määrittelee metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät elinympäristöt. Metsälain sisältämät erityisen tärkeät elinympäristöt ja niitä koskevat vaatimukset on esitelty tarkemmin [täällä](#).

Luonnonsuojelulain (9/2023) 64 §:ssä on lueteltu seitsemän metsäistä suojeltavaa luontotyyppiä sekä lisäksi 65 § sisältää tiukasti suojellut luontotyytit. Luonnonsuojelulain mukaiset suojellut ja tiukasti suojellut luontotyytit sekä niitä koskevat vaatimukset on esitelty tarkemmin [täällä](#).

Lain vaatimukset lajien suojelussa

Luonnonsuojelulaki (9/2023) sisältää erilaisia säädöksiä sekä uhanalaisista että eri asteisesti suojelluista lajeista. Luonnonsuojelulain vaatimukset lajien suojelemiseksi on esitelty tarkemmin [täällä](#).

Lagens krav gällande vattenvården

Vattenlagen (587/2011), miljöskyddslagen (86/2000) och naturvårdslagen (1096/1996) styr vattenskyddet inom skogsbruket. Man har därför inte sett ett behov att skapa en separat lag om vattenvården inom skogsbruket.

Naturvårdslagen

Kopplingen mellan naturvårdslagen och skogsbruket är särskilt tydlig när det gäller bevarandet av de naturtyper och -värden som ingår i Naturanätverket. Om man t.ex. leder vatten från ett område som har istandsättningsdikats, måste man se till att inte äventyra de naturvärden som förekommer på vattenområden som är skyddade enligt naturvårdslagen.

Miljöskyddslagen

Miljöskyddslagen innehåller principer för förebyggande och minimering av miljöskador. Det samma gäller försiktighets- och omsorgsprinciperna och principerna om att förorenaren betalar samt användningen av bästa tillgängliga teknik (BAT). Enligt miljöskyddslagen bör en aktör vara medveten om de eventuella miljökonsekvenser som aktiviteten medför. I samma lag ingår förpliktelsen att förhindra föroreningar.

Vattenlagen

Vattenlagen tillämpas för skogsbrukets del i samband med olika åtgärder som påverkar vattenmiljön och bestämmelserna om lov för att utföra dem. Vattenlagen skyddar själva vattenfåran och dess tillstånd. Skogslagens skydd inriktar sig däremot mot naturmiljön och dess tillstånd i och kring fåran. Lagstiftarens avsikt har varit att se till att de här lagarna kompletterar, inte överlappar varandra.

En rännil utgör t.ex. inte en särskilt värdefull livsmiljö enligt skogslagen om den inte uppfyller kraven på naturtillstånd i det kringliggande beståndet. Om själva fåran däremot är i naturtillstånd, är det enligt vattenlagen förbjudet att äventyra dess tillstånd. I det fallet måste man i samband med avverkning se till att fåran bibehålls i naturtillstånd. Att t.ex. dra ett körstråk över en sådan här rännilsfåra är med andra ord inte tillåtet.

Vattenlagen förutsätter dikningsanmälan

Vattenlagen förutsätter att en dikningsanmälan görs till NTM-centralen inom 60 dagar innan

dikningen inleds, om åtgärden inte kan anses som ringa. NTM-centralerna har på uppdrag av miljöministeriet tillsatt en arbetsgrupp som har haft som uppgift att definiera entydiga tolkningsföreskrifter för bedömning av om en åtgärd är ringa eller inte.

Utgångspunkten är här den förmodade inverkan av dikningen. Anmälning måste göras om dikningen inte kan anses som en ringa åtgärd. Om man vill dika en mindre del av en skog (mindre än 5 ha) behövs ingen anmälan. Anmälan måste däremot göras om man avser att dika flera mindre områden inom samma avrinningsområde, om området ligger på ett grundvattenområde eller på sur sulfatjord, eller om det är risk att dikningen påverkar vattendrag eller andra naturvärden negativt. Anmälan måste också göras vid istandsättningsdikning om diket som helhet sett har återgått till nära naturtillstånd. I vattenlagen likställs istandsättningsdikning med dikning, och samma krav på anmälan gäller för dem båda.

Bestämmelser om olika typer av vattennatur

- Enligt vattenlagens 2 kap. 11 § (skydd av vissa typer av vattennatur) är det förbjudet att äventyra de naturliga förhållandena i flador eller glon på högst tio hektar eller källor eller, någon annanstans än i landskapet Lappland, tjärnar eller sjöar på högst en hektar eller rännilar.
- Enligt vattenlagens 3 kap. 2 § krävs tillstånd av tillståndsmyndigheten för ett vattenhushållningsprojekt om projektet kan ändra vattendragets läge, djup, vattenstånd, vattenföring, strand eller vattenmiljö eller grundvattnets kvalitet eller mängd och om förändringen äventyrar naturtillståndet i en bäckfåra.
- I vattenlagen avses med en bäck ett rinnande vattendrag vars avrinningsområde är 10–99 km² stort. Med rännil avses en vattenfåra som är mindre än en bäck och vars avrinningsområde är mindre än 10 km² och där det inte ständigt rinner vatten och fisk inte kan vandra i nämnvärd omfattning.

Lagens krav gällande trygghet av kulturarvet

Betydande kulturminnesmärken är skyddade enligt fornminneslagen (295/1963). Lagen talar då om fasta fornlämningar, vilket innebär lämningar av forntida mänsklig verksamhet. En del av dem är lätta att upptäcka, men för det mesta är de täckta av mossa eller annan vegetation eller under markytan.

Begränsningar enligt fornminneslagen

Enligt fornminneslagen är det förbjudet att gräva ut, täcka in, ändra, skada eller ta bort en fornlämning eller rubba den på annat sätt. En fast fornlämning är skyddad enligt lag också utan myndighetsbeslut om saken. Fasta fornlämningar bör tas i beaktande vid all markanvändning.

En betydande del av de objekt som är skyddade enligt fornminneslagen är lokaliserade och registrerade, men det hittas hela tiden nya. Museiverket upprätthåller ett register över fornlämningar där det finns information om läge och typ för ca 14 000 fasta fornminnen i skogsmiljö. Man får fram information om enskilda objekt via nättjänsten [Kartfönstret](#). Många skogsorganisationer har integrerat informationen i sina egna kartsystem.

Museiverkets fornminnesregister gör det lätt att kontrollera om det finns fasta fornlämningar på eller i närheten av områden där skogsbruksåtgärder planeras, men man bör komma ihåg att en fast fornlämning är skyddad även om den inte finns med i registret. Också sådana fasta fornlämningar som inte finns i registret är skyddade enligt fornminneslagen.

Om det finns ett registrerat fornminne på ett område som man t.ex. planerar att avverka, bör den person som ansvarar för arbetet kontakta Museiverket eller landskapsmuseet i god tid före arbetet inleds för att klargöra hur objektet ska avgränsas. NTM-centralen fastställer sedan gränserna för fornlämningen på basis av ansökan. Om gränsen inte är definierad, görs en avgränsning som sträcker sig två meter utåt från fornlämningens synliga delar. För större fornminnesområden görs en särskild plan.

Lagens krav gällande bevarandet av död ved

Lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013) tillämpas på områden där skogslagen är i kraft. Dessutom tillämpas den på terminal- och fabrikslager samt, oberoende av områdets placering, på avverkningsplatser för virke och avlägg. Ett centralt begrepp i lagen är definitionen av skadade träd. Med skadade träd avses sådana skadade tallar eller granar från vilka skogsskadeinsekter kan spridas.

Lagen om bekämpning av skogsskador förpliktigar till att avlägsna skadade barrträd om skadetröskeln överskrids

Ett skadat träd kan vara omkullfallet, knäckt, kraftigt böjt eller ha en bruten topp eller vara skadat på något annat motsvarande sätt. Insekter som orsakar skogsskador kan utnyttja sådana träd som förökningsunderlag. För skadade träd kan man inte erhålla gängse virkesvärde. Som skadade träd räknas också träd som angripits av barkborre, även om övriga kriterier för ett skadat träd inte uppfylls.

Skadan ska vara bestående. Träd som tappat barr efter till exempel angrepp av tallstekel eller någon annan barrätande insekt räknas därför inte som skadade träd eftersom de med största sannolikhet kommer att repa sig. Som skadat träd räknas inte heller helt döda eller förmultnade träd.

Om det i ett skogsbestånd som har passerat plantskogsstadiet per hektar finns mer än 10 kubikmeter fast mått skadad gran med en stubbdiameter på mer än 10 centimeter, är ägaren skyldig att från skogsbeståndet och avlägget transportera bort den del av de skadade träden som överstiger 10 kubikmeter fast mått senast inom de tider som anges i lagen.

Om det i ett skogsbestånd som har passerat plantskogsstadiet per hektar finns mer än 20 kubikmeter fast mått skadad tall med skorp bark med en stubbdiameter på mer än 10 centimeter, är ägaren skyldig att från skogsbeståndet och avlägget transportera bort den del av de skadade träden som överstiger 20 kubikmeter fast mått senast inom de tider som anges i lagen.

Träd som dödats av barkborrar

När barken i slutet av sommaren faller av träd som dödats av barkborrar har barkborrarna redan lämnat träden. Av denna orsak kan man inte minska på förekomsten av barkborrar genom att avlägsna döda träd. Det är snarare tvärtom, i döda träd lever naturliga fiender till

barkborren. Ifall skogsägaren inte vill ta tillvara virket, kan det lämnas kvar som död ved för att berika mångfalden och begränsa förekomsten av barkborrar.

En gran som varit död längre än ett år utgör inte längre någon risk. Den fungerar som värdträd för barkborrens naturliga fiender. Risken för barkborreangrepp kan beaktas vid planeringen av förnyelseavverkningar. Att med en kalavverkning exponera en gammal granskog mot söder kan märkbart öka risken för barkborreangrepp. Detta beror på förhöjd temperatur, ökad stress på träd i kantzonen och en ökad risk för vindskador. Bild: © Lauri Saaristo.

Lagens krav gällande virkeslagring

Förutom skyldigheten att transportera bort skadade barrträd från skogsbeståndet är virkets ägare även skyldig att transportera bort virket från avverkningsplatsen och avlägg inom den tid som fastställts i lagen.

- virke som avverkats under tiden 1.9–31.5 ska transporteras bort från avverkningsplatser eller avlägg senast:
 - område A, tall 1.7 och gran 15.7
 - område B, tall 1.7 och gran 24.7

område C, tall 15.7 och gran 15.8

- granvirke som avverkats under tiden 1.6–31.8 ska transporteras bort från avverkningsplatser eller avlägg inom 30 dagar från avverkningen.

Alternativ till att transportera bort virket

Alternativ till att transportera bort virket är bland annat att täcka virket, bevattna det, barka det eller behandla det med godkänt insektskyddsmedel mot angrepp från skadeinsekter samt att placera tallvirke tillräckligt långt från skogsbestånd med samma trädslag, täcka in det översta lagret av en tallvirkestrave med ett lager lövträd eller med ett lager av under 10 cm grovt tallvirke.

Bestämmelserna om borttransport av virke gäller alla virkestravar med gagnvirke och energived där minst hälften av volymen består av tall- eller granvirke med en stubbdiameter på mer än 10 centimeter. Skyldigheten tillämpas inte på enskilda tallvirkestravar vars volym är högst 20 fastkubikmeter virke. Traven anses vara enskild om det är minst 200 meter till närmaste motsvarande virkestrave.

Skogscertifieringens krav gällande tryggheten av hotade arter

Skogscertifieringen (FSC och PEFC) ställer krav beträffande skydd av hotade arter.

FSC-certifieringen

Enligt FSC:s kriterier ska skogsägaren införskaffa information om förekomster av nationellt och regionalt hotade arter som är kända av Finlands miljöcentral (Hertta-databasen), NTM-centralen eller skogscentralen. Informationen ska sättas in i skogsbruksplanen eller dokumenteras på annat vis. Skyldigheten att införskaffa information gäller observationer som gjorts efter 1990 och uppgetts med tillräcklig noggrannhet. Skogsägaren ska se till att livsbetingelserna för kända nationellt eller regionalt hotade arters förekomster bevaras om skogsbruket är orsaken till att arten är hotad.

[FSCs webbsida \(på finska\)](#)

PEFC-certifieringen

Enligt PEFC:s kriterier ska kända livsmiljöer för hotade arter bevaras i samband med skogsbruksåtgärder. Bevarandet av en hotad arts livsmiljö baserar sig på naturvårdslagen i de fall det handlar om arter som omfattas av särskilt skydd och arter som nämns i Europeiska unionens habitatdirektivs bilaga IV(a).

Kända livsmiljöer för arter som omfattas av särskilt skydd som den regionala NTM-centralen avgränsat och delgivit beslut om till markägaren och/eller markens förvaltare bör bevaras.

Det är förbjudet att förstöra eller försämra fortplantnings- och rastplatser för de djurarter som nämns i habitatdirektivets bilaga IV (a). Flygekorren är för skogsbrukets del den mest kända arten i bilagan.

Kända livsmiljöer för andra hotade arter tryggas enligt verksamhetsmodellen för hotade arter som berörs av skogsbruk.

[PEFCs webbsidor](#)

Skogscertifieringens krav

PEFC- och FSC-certifieringarna ställer strängare krav på naturvården än lagstiftningen. De exakta kriterierna och beskrivningarna finns i skogscertifieringens standarder, som granskas och uppdateras med jämna mellanrum. På så sätt kan man säkerställa att kriterierna motsvarar de rådande åsikterna i samhället och hos olika referensgrupper om vad som kännetecknar en ansvarsfull och hållbar användning av skogarna. Både PEFC:s och FSC:s standarder uppdateras ungefär vart femte år.

Skogscertifieringen främjar hållbart skogsbruk

När man anslutit sig till ett skogscertifieringssystem innebär det att man ska följa alla de krav som certifieringen ställer på skogsarbeten. Den som utför arbete i skogen bör känna till om skogen är certifierad och vilka krav detta ställer på det arbete som ska utföras.

Hur bra vi lyckas med skogsvård och naturvård påverkar den allmänna uppfattningen och bilden av skogsbrukets hållbarhet. Träbaserade produkters godtagbarhet och begärlighet främjas av skogscertifikaten. Med hjälp av certifikaten kan köpare av slutprodukterna försäkra sig om att finländskt virke producerats enligt god praxis.

Exempel på teman där PEFC och FSC ställer högre krav på skogsbruket än lagstiftningen:

- att spara levande naturvårdsträd och död ved
- att lämna skyddszoner mot vattendrag och småvatten
- att lämna kvar biomassa och sköta om näringsbalansen i marken vid uttag av energived
- att vid avverkningar trygga trädens hälsa (bekämpning av rotröta, virkesdrivningens kvalitet)
- att trygga naturobjekt som skilt specificeras i certifieringsstandarden
- att bevara vattenhushållningen på torvmarker i naturtillstånd
- att använda ändamålsenliga vattenvårdsåtgärder vid istandsättningsdikning
- att bevara objekt som främjar viltet
- att skapa bränd och förkolnad ved med skogsvårdsmässiga hyggesbränningar
- att följa försiktighetsprincipen när man rör sig på grundvattenområden

att bevara stigar som är viktiga för rekreationen

- att använda växtskyddsmedel på ett ansvarsfullt sätt.

Utöver dessa ställer FSC ytterligare krav på till exempel andelen lövträd, skogsvårdsmetoder och beaktande av viktiga biotoper för fågellivet. Dessutom ställer FSC krav på att varje skogsfastighet har en skogsbruksplan där även mål för naturvård framgår.

Skogscertifieringens krav beträffande mångbruket

Skogscertifieringen (FSC och PEFC) främjar skogarnas mångbruk. Skogscertifieringen ställer bl.a. krav på framkomligheten längs friluftsleder, möjligheten till jakt och viltvård samt insamling av naturprodukter.

FSC-certifieringen

Enligt FSC-certifieringen bör skogsägaren skapa förutsättningar för mångbruk i sin skog genom att gynna sådana åtgärder som på lång sikt beaktar t.ex. svamp- och bärplockning och viltvård.

Skogsägaren förutsätts beakta sådana leder och konstruktioner som är viktiga för naturturismen och rekreatjonsbruket:

- Genom att bevara friluftsleder, markerade stigar och konstruktioner på områden med rekreatjonsområdesbeteckning på markdispositionsplanerade områden.
- Genom att genomföra skogsförnyelser på ett småskaligt sätt då de görs i närheten av friluftsleder som är utmärkta i landskapsplanen.
- Skogsägaren kan inte heller begränsa användningen av skogsbilvägar utan giltiga grunder.

Skogsägaren tar i beaktande följande viltvårdssynpunkter:

- I samband med skogsvårdsåtgärder bevarar skogsägaren sådana våtmarker och försumpade sänkor som är viktiga för viltet.
- I barrträdsdominerade skogar bevarar skogsägaren sådana arter som är viktiga för viltet (en, asp, al, rönn och sälg).
- Skogsägaren bevarar sådana torvmarker som viltmiljöer där dikning inte har lett till ökad virkesproduktion och som det inte är förnuftigt att istandsättningsdika.

Kända spelplatser för tjäder markeras i skogsbruksplanen och beaktas på följande sätt i samband med skogsvårdsåtgärder:

- I samband med skogsförnyelse görs högst 0,5 ha stora förnyelseeytor eller, om de är smala, högst 1 hektar stora, för att upprätthålla ett tillräckligt skogstäck och variation i skogslandskapet.

Viltbuskagen och ristäcket bevaras i alla skeden av skogsvården.

PEFC-certifieringen

Enligt PEFC ska man säkerställa rättigheterna enligt allemansrätten och framkomligheten längs friluftsleder.

Att röra sig och vistas i skogen samt att plocka naturprodukter i skogarna är möjligt med stöd av allemansrätten.

Framkomligheten längs med friluftsleder upprätthålls för att främja skogarnas mångbruk. På friluftsleder utförs varken markberedning eller stubbrytning och inga kvistar och toppar lämnas kvar på dem. Fasta konstruktioner för friluftslivet får inte röras vid skogsvårdsåtgärder.

Skogs- och jaktorganisationerna samarbetar för att förhindra viltskador. Viltets levnadsförutsättningar tryggas också genom att lämna snår och trädslagsblandning i alla åtgärder i skogen.

PEFC främjar också spridning av information om insamling av ekologiska naturprodukter.

Natura 2000-områden

Natura 2000-nätverket omfattar skyddsområden som valts ut på basis av Europeiska unionens gemensamma skyddsmål.

Natura 2000-områden

De naturvärden som utgör grunden för skydd av ett område som hör till nätverket Natura 2000 får enligt naturvårdslagen inte betydligt försämrats. I Finland omfattar Natura 2000-nätverket fem miljoner hektar. Av denna areal är tre fjärdedelar landområden och en fjärdedel vattenområden.

Största delen av de områden som i Finland anslutits till Natura 2000-nätverket är naturskyddsområden eller områden som ingår i naturskyddsprogram. Till nätverket hör också till skillnad från de traditionella naturskyddsområdena också sådana nya områden där de begränsningar som skyddsbeteckningen orsakar är små eller omfattar bara en del av området. På så sätt behöver ett Natura-områdes normala användning inte begränsas.

Skyddet på Natura-områdena kan verkställas genom tillämpning av naturvårdslagen, skogslagen, marktäktslagen, markanvändnings- och bygglagen samt vattenlagen och ödemarkslagen.

NTM-centralerna gör användnings- och skötselplaner för Natura-områden. I planerna tar man ofta ställning till hur skogarna får behandlas på området.

Mer information:

[Natura 2000-områdena i Finland](#)

Skogsbehandling på Natura-områden där naturvärdena tryggas genom skogslagen eller marktäktslagen

Skogsägaren, eller skogsägarens ombud, gör anmälan om användning av skog där man beskriver planerade avverkningar på Natura-området. I anmälan görs anteckningar om särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen och om vilka åtgärder som vidtas för att bevara deras särdrag. Dessutom kan man nämna andra viktiga naturobjekt och klargöra hur de kommer att beaktas.

Genom marktäktslagen skyddas åsar och bergsområden för vilka det största hotet utgörs av

marktäkt. Skogen kan på dessa områden behandlas i enlighet med skogslagen.

För att garantera ett gott slutresultat rekommenderas att skyddsåtgärderna noteras i stämplingsdirektiven och att de för naturvärden viktiga objekten även märks ut i terrängen.

Skogsbehandling på ett Natura-område där naturvärdena tryggas genom naturvårdslagen

På basis av naturvårdslagen tryggas områden där naturtillstånd är en förutsättning för att en naturtyp eller en arts livsmiljö ska bevaras. Användningen av skogarna begränsas kraftigt och ett naturskyddsområde inrättas.

Skogsbehandling kan vara möjligt närmast på vissa områden som omfattas av strandskyddsprogrammet. I sådana fall kan skogarna vanligen fortsätta användas så länge naturvärdena beaktas. Det är ändå att rekommendera att markägaren och den som ska utföra en avverkning är i kontakt med NTM-centralen när en avverkning planeras.

Sanasto

Flada

En flada är en brackvattensbassäng som håller på att avsnöras från havet till följd av landhöjningen men som fortfarande har en smal förbindelse till havet. Med tiden blir fladan till ett glo utan någon som helst förbindelse till havet.

Sura sulfatjordar

På sulfidhaltiga marker med tunt torvtäcke rekommenderas grunda diken. Djupa slamgropar ska undvikas. Gräv- eller rensningsavbrott och bottendammar ska gärna användas som vattenvårdsåtgärder. Bild: © Peter Edén.

Sura sulfatjordar innehåller sulfidhaltiga jordlager och förekommer i låglänta kustområden, särskilt längs den österbottniska kusten. Om grundvattennivån sjunker, till exempel på grund av landhöjning eller dikning, oxideras svavelföreningarna i marken och bildar sulfater, samtidigt som det uppstår svavelsyra. Det låga pH-värdet gör att aluminium, järn och tungmetaller löses ut och de här ämnena kan sedan föras vidare med regnvattnet och bland annat orsaka försurning av grundvattnet.

Avrinningsområde

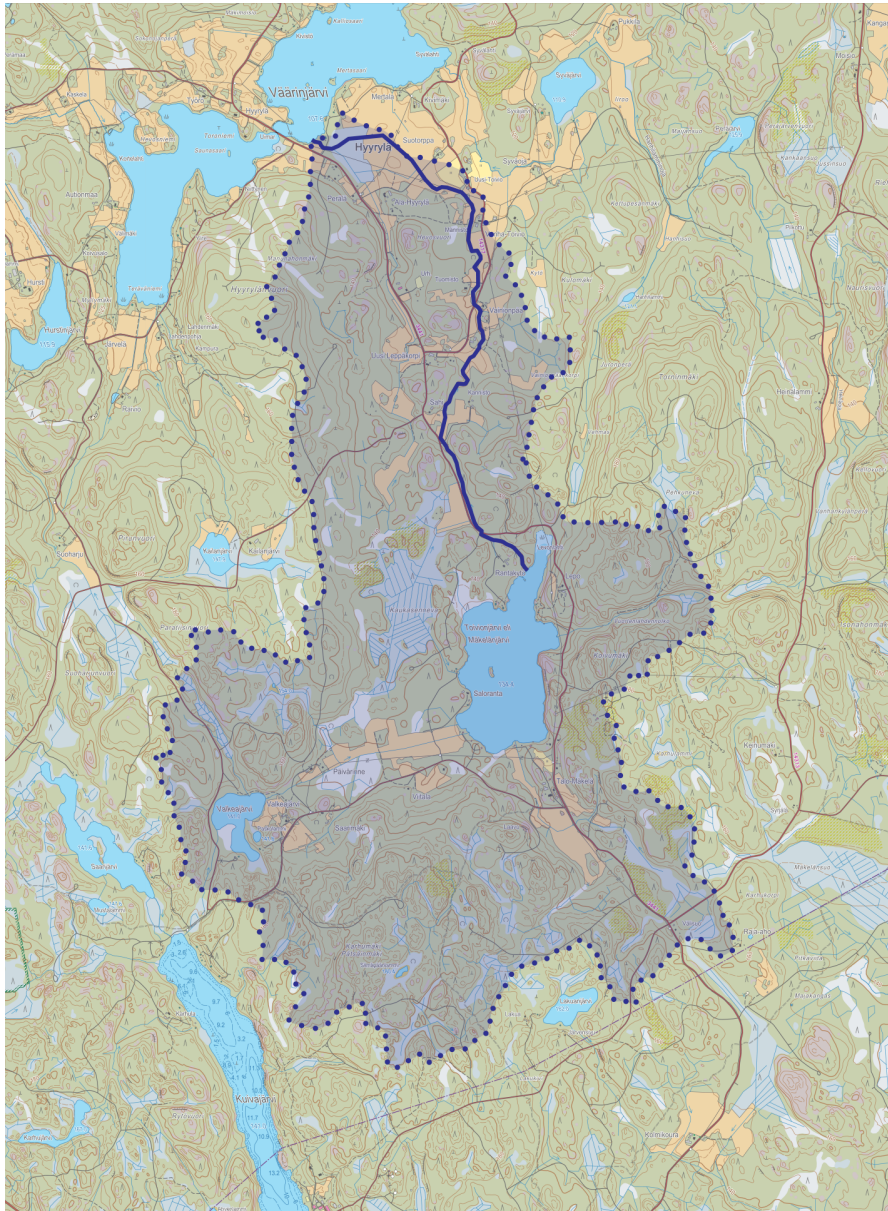

Illustration av ett avrinningsområde. Bild: Juha Varhi, © Tapio.

Ett topografiskt avgränsat område från vilket vatten rinner mot ett vattendrag.